

MAŽEIKIŲ VĖJO MALŪNAS

(Šiaulių r.)

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Literatūra:

- A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 32, 162.
- Z. Aukščionytė, „Vėjo malūnai ir...“, *Leninietis*: [Šiaulių rajono laikraštis], 1982 11 20.
- [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 102.
- Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdziai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 361, 362, 368–371.
- Damijonas Šniukas, „Kalkių degimas Gruzdžių apylinkėse“, in: *Gruzdziai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 458.
- St. Žironas, „Mažeikių kaimas“, *Laikas*: [Šiaulių rajono laikraštis], 1991 07 31, p. 3.

Archyviniai dokumentai (tekstiniai):

- KPC PB, [b.: *Vėjo malūnas. Šiaulių raj., Gruzdžių apyl., Mažeikių km. AtV626*; dok.: paveldosauginiai dokumentai, istoriniai duomenys, kt.].
- KPC PB, f. 11, ap. 2, b. 13, l. 208, [f.: Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo institutas; ap.: Architektūros paminklų aprašymai, parengti „Lietuvos TSR istorijos ir kultūros paminklų sąvadui“ (1977–1987); dok.: D. Puodžiukienė, „V626. Vėjo malūnas Mažeikiuose, Gruzdžių apyl.“].
- KPD ŠS, [dok.: malūno gaisro dokumentai, nuotraukos, kt.].
- KTU ASI, [D. Puodžiukienė, „V626. Vėjo malūnas Mažeikiuose, Gruzdžių apyl.“, in: *Temos „Medžiaga Lietuvos TSR kultūros paminklų sąvado 3 tomui“ ataskaita. Biržų, Joniškio, Kupiškio, Pakruojo, Panevėžio, Pasvalio, Radviliškio, Šiaulių rajonų architektūros paminklai*: [mašinarštis], Kaunas: Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo institutas, 1982, p. 208].
- LCVA, f. 388, ap. 2a, b. 1678, [f.: Finansų ministerijos Pramonės ir prekybos departamentas; ap.: Patentų išdavimo bylų apyrašas; b.: J. Gedžiaus vėjo malūnas Šiaulių aps. Gruzdžių vals. Mažeikių k., 1931–1932 m.]. Publikuota: A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 32; Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdziai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 368–370.
- ŠRS, [dok.: istoriniai duomenys, straipsnių iškarpos, kt.].
- ŠRVA, f. 48, ap. 1, b. 23, [Žinios apie Gruzdžių apylinkėje veikiančias kalkines]. Publikuota: Damijonas Šniukas, „Kalkių degimas Gruzdžių apylinkėse“, in: *Gruzdziai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 458.

Publikacijos (iki 1945 m.):

- *Visa Lietuva. Informacinė knyga 1931 m.*, red. V. Ruzgas, Kaunas: Centralinis statistikos biuras, 1932, p. 367.

Atsiminimai (sakinė istorija):

- Juozas Gedzius (Juozo), g. 1926 m., fiksuota 1994 m. Onos Stasiukaitienės. Saugoma: ŠRS. Publikuota: [Ona Stasiukaitienė (par.)], *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], Kultūros paveldo centras, 1994–1995.

- Antanas Stankaitis, g. 1931 m., fiksuota 2005 m. Eligijaus Juvencijaus Morkūno. Saugoma: Asmeninis Eligijaus Juvencijaus Morkūno rinkinys. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 371.

Brėžiniai, planai, schemas:

- 1931 m., aut. Felicijonas Liausas, [pastato brėžinys, pjūvis, aukštų planai, teritorijos planas]. Saugoma: LCVA, f. 388, ap. 2a, b. 1678. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 370; „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, sch. nr. 1, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1976 m., aut. L. Učkuronienė, V. Vaicekuskas, [pastato brėžiniai, pjūvis, aukštų planai]. Saugoma: VRVA, f. 2, b. 590-1; KPC PB, f. 11, ap. 2, b. 31.
- 1991 m., aut. J. Urniežius, A. Rutkauskienė, [kultūros paveldo objekto teritorijos planas]. Saugoma: KPC PB.

Nuotraukos, fotofiksacija:

- 1958 m., aut. Jz. Butkevičius. Saugoma: LII, neg. nr. 8107, 8108. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 2–3, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1958 m., aut. M. Mastonytė. Saugoma: LII, neg. nr. 8308. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 4, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1958 m., aut. V. Milius. Saugoma: LII, neg. nr. 7530–7532, 7855, 8108. Publikuota: Vacys Milius, „Vėjo malūnai“, *Mūsų gamta*, 1972, nr. 4 (95), p. 12. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 1, 5–6, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- XX a. 7 deš., aut. nežinomas (pagal malunai.lt; KVR), [kiti metrikos variantai: (1) apie 1932 m. (pagal *Žiemgala*, 2003); (2) 1940 m. (pagal E. J. Morkūnas, 2010)]. Saugoma: ŠAM, nr. 1737. Publikuota: „Gamybinių, transporto ir hidrotechninių statinių vaizdai (architektūros paveldas)“, in: *Žiemgala*, 2003, prieiga internetu: www.ziemgala.lt/lt/siaures-lietuvos-kulturos-paveldas-praeitis/gamybiniu-transporto-ir-hidrotechniniu-statiniu-vaizdai-architekturos-paveldas, žiūrėta: 2020 12 08; Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 369; „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 7, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- XX a. 8 deš., aut. nežinomas. Saugoma: ŠAM, nr. 6327. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 8, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1981 m., aut. Anatolijus Andrejevas. Publikuota: A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 162, pav. 105–108; „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 10–13, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- Apie 1985 m., aut. S. Keparutis (pagal malunai.lt), [kiti metrikos variantai: (1) 1985 m., aut. nežinomas (pagal KVR, ikonogr. nr. 14–15); (2) 1986 m., aut. nežinomas (pagal KVR, ikonogr. nr. 16); (3) 1987 m., J. Gečas (pagal KVR, ikonogr. nr. 17); (4) 1991 m., aut. S. Platūkis (pagal ŠRS, ikonogr. nr. 16)]. Saugoma: KPC PB; ŠRS. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 14–17, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.

- 1996 m., aut. nežinomas (pagal malunai.lt), [kitas metrikos variantas: 1991 m., aut. S. Platūkis (pagal KPD ŠS; KVR)]. Saugoma: KPD ŠS; ŠRS. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 19, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1994 m., aut. J. Kaučikas. Saugoma: KPD ŠS.
- 1996 m., aut. nežinomas. Saugoma: ŠRS. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 18, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2004 m., aut. Jonas Mikuckis. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, nuotr. nr. 3–4, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2009 m., aut. Zenonas Baubonis. Saugoma: Asmeninis Zenono Baubonio rinkinys. Publikuota: „Mažeikiai“, in: *Lietuvos malūnai*, prieiga internetu: www.malunai.lt/malunas.php?malunas_id=108, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2012 m., aut. Laura Prascevičiūtė. Saugoma: KPD ŠS. Publikuota: „Mažeikių vėjo malūnas“ [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, nuotr. nr. 1–2, 5–22, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.

Dailės kūriniai:

- 1976 m., Antanas Krištopaitis, „Mažeikiai (Šiupyliai–Kuršėnai kelyje). 1976.X.24“. Saugoma: LLBM, nr. M 9612; ŠAM, nr. D–T 1371. Publikuota: [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 102; „Paveikslas. „Vėjo malūnas“. Mažeikiai. 1976 m.“, in: *Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema*, prieiga internetu: www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/110000016792644?s_id=aDHsj4PLo67eShEk&s_ind=1&valuable_type=EKSPONATAS, žiūrėta: 2020 12 08; „Mažeikių vėjo malūnas“, in: *Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema*, prieiga internetu: www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/126615748?s_id=44TekeLIdSaxAFxG&s_ind=1&valuable_type=EKSPONATAS, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1976 m., Antanas Krištopaitis, „Mažeikiai (iš Šiupylių į Kuršėnus, apie 4 km). 1976.X.24“. Saugoma: LLBM, nr. M 9614. Publikuota: [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 103; „Paveikslas. „Vėjo malūno vidaus mechanizmai“. Mažeikiai. 1976 m.“, in: *Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema*, prieiga internetu: www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/110000016792742?s_id=aDHsj4PLo67eShEk&s_ind=2&valuable_type=EKSPONATAS, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1976 m., Antanas Krištopaitis. Publikuota: [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 105.

Paveldosauginiai dokumentai:

- *Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas*, Vilnius: Lietuvos TSR kultūros ministerija. Mokslinė-metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba, 1973, p. 408.
- *TSRS istorijos ir kultūros paminklai. Pasas*: [AtV626], [par. Dalė Puodžiukienė], LSMATI, [1983]. Saugoma: KPC PB.
- *Technikos paminkliniai objektai*, sud. V. Dulskis, Vilnius: Lietuvos TSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija, 1984, p. 19.
- „Mažeikių vėjo malūnas“: [u. k. 1618], in: *Kultūros vertybių registras*, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/e5ab88f8-3902-4be9-a975-ec7683976563>, žiūrėta: 2020 12 08.

Parengta duomenų bazei „Lietuvos malūnai“ / www.malunai.lt

Parengė Salvijus Kulevičius

salvijus.kulevicius@if.vu.lt

Atnaujinta 2020 12 31